

OMHOOG

Wijzer in geloof en leven

Weekblad voor kerk en samenleving

Jaargang 68

36

15 september 2024

KWESTIE POORTGEBOUW RK BISDOM

Mgr Karel M. Choennie
Bisschop van Paramaribo
Henck-Arronstraat 14
Paramaribo – SURINAME
T: 597 426092 – F: 597 426782
bisschop@bisdomparamaribo.org
www.bisdomparamaribo.org

Heer Minister:

Naar aanleiding van de recentelijke ontwikkelingen rondom het zg. ‘poortgebouw’ van het Bisdom Paramaribo aan de Mgr. Wulfinghstraat, die wij om dringende redenen wilden slopen, maar welk voornemen wij op uw verzoek hebben aangehouden, wil ik u thans zo omstandig mogelijk informeren over de achtergronden van ons besluit om over te gaan tot het slopen van dit gebouw.

Betwisting monumentale status

Vijftientig jaar geleden ontving het R.K. Bisdom Paramaribo een schrijven van het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling, gedateerd 16 april 1999 en ondertekend door de toenmalige minister, Drs. K. Ramsundersingh, waarin het bisdom werd meegedeeld dat “ter voldoening van het bepaalde in [...] de Wet historische monumenten” van 1977 het gebouw aan de Henck-Arronstraat 18 was “aangewezen als voorwerp van monumentenzorg.” Het moet ons van het hart dat voornoemde wet, die in het jaar 2002 is herzien en opnieuw bekrachtigd, tot stand is gekomen nog zonder dat er enige inspraak is geboden aan de kerken van ons land, die wel de eigenaren zijn van de meeste monumentale panden in Paramaribo.

Het schrijven van de minister van 16 april 1999 ging vergezeld van de beschikking waarmee het besluit van de minister werd bekrachtigd. Het desbetreffend voorwerp van monumentenzorg zoals genoemd in de brief van de minister wordt in de beschikking aangeduid als “Gravenstraat 18, hoek Mgr. Wulfinghstraat.” Dit gebouw wordt daarna in nader detail beschreven, en aan het eind van deze beschrijving volgt een alinea van twee zinnen waarin het volgende is vermeld: “Op het erf een interessante achtererf-bebouwing met houten schoolgebouwen. Deze vormen met hun achterzijden een karakteristieke wand voor de Mgr. Wulfinghstraat.”

Eenieder die bekend is met het “achtererf” van Gravenstraat (thans Henck-Arronstraat) 18 weet dat met schoolgebouwen hier bedoeld wordt de gebouwen van de twee scholen Elisabeth I en II. In deze omschrijving wordt, behalve een korte zinsnede “Achter een aanbouw,” op geen enkele andere wijze hoe dan ook zelfs maar een indicatie gegeven dat het poortgebouw ook deel uitmaakt van de zg. “interessante achtererf-bebouwing.” Het Bisdom is derhalve ook nooit ervan uitgegaan dat het poortgebouw onderdeel was van de beschikking van 16 april 1999.

Financieel overzicht uitgaven renovatie van de monumentale gebouwen
Bisdom Paramaribo (exclusief onderhoud na renovatie)

Gebouw	Periode Werkzaam- heden	Bedrag
Henck Arronstraat 10	2005	USD 314,795.28
Henck Arronstraat 12	2004/2005	USD 167,075.73
Henck Arronstraat 14	2001/2002	USD 1,329,428.25
Henck Arronstraat 16	2006	USD 178,558.23
Henck Arronstraat 18	2003	USD 583,000.00
Henck Arronstraat 21	2020	USD 112,465.00
Henck Arronstraat 23-24 (Kathedraal – onderhoud)	2020-2024	USD 126,096.00
Henck Arronstraat 70	2024	USD 632,656.83
Klooster Mary's Hope - Coronie	2024	USD 106,787.53
Totaal		USD 3,550,862.85

READYTEX

Art Gallery

buy art
rent art
exclusive artists

www.readytexartgallery.com

Phone +597 421750 +597 8945911

ROOMS-KATHOLIEK

BISDOM PARAMARIBO

HENCK-ARRONSTRAAT 14, Paramaribo - SURINAME

Donateurs in Nederland kunnen donaties t.b.v. het RK Bisdom Paramaribo overmaken/storten op onderstaande rekening op naam van:

Stichting Surinaamse missie
BREDa - NEDERLAND

NL78INGB0000120254

Let your light shine!

zaterdag 21 september 2024

SPORTDAG

Te Asewa 'Otono- Prinsessestraat #46

Georganiseerd door
Katholieke Jongeren Suriname

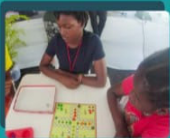
07.00-08.00 Registratie

08.00-09.00 Openlucht Mis

09.00-16.00 Sport, spel en verkoop van eten, snacks en drank

Leeftijd: vanaf 8 jaar

Toegang
VRIJ

REGISTRATIE VIA DE PAROCHIES EN HET PASTORAAL CENTRUM

Wordt vervolgd op pagina 2

KWESTIE POORTGEBOUW RK BISDOM

Vervolg van de brief aan de minister over kwestie Poortgebouw RK Bisdom.

Het hoekgebouw (nr. 18) is volgens architect Philip Dikland gebouwd in 1907-1908 door de Zusters van Roosendaal, waarin toentertijd de Louiseschool werd gevestigd. De bijbouw achter de toenmalige Louiseschool, nu bekend als het zg. poortgebouw, is van een veel latere datum en was toen een noodzakelijke uitbreiding die dringend vereist was vanwege het groeiend aantal leerlingen. Deze bijbouw is daarom vrij simpel van opzet en staat dus qua bouwstijl in schril contrast met de bouwkundige schoonheid van het hoekgebouw. Naar de mening van het Bisdom hoeft het poortgebouw hierdoor helemaal niet als monumentaal pand te worden beschouwd en deze mening wordt des te meer versterkt doordat dit gebouw ook niet specifiek genoemd wordt in de lijst van monumentale panden die door de Stichting Gebouwd Erfgoed Suriname is gepubliceerd (in deze lijst wordt het pand “Gravenstraat 18” genoemd, zonder enige verwijzing naar het poortgebouw; van de Mgr. Wulfinghstraat worden er slechts drie panden genoemd: de Elisabethschool II, het Patronaatsgebouw en het afgebrand gebouw dat stond op de plek waar thans het gebouw van het Kantongerecht staat), noch in de lijst van monumenten van die voorkomen op de UNESCO-lijst van Werelderfgoed in Suriname (ook in deze lijst wordt slechts genoemd Henck-Arronstraat 18, zonder nadere aanduiding van het poortgebouw en omschreven als “woonhuis”; het poortgebouw heeft nimmer als woonhuis gediend; in de UNESCO-lijst zijn er van de Mgr. Wulfinghstraat slechts 2 panden genoemd: de Elisabethschool en het “gemeenschapshuis Patronaat”). Het bevreemdt ons dan ook ten zeerste dat velen erin blijven volharden dat het poortgebouw een monumentaal pand is welke door de wet op monumenten wordt beschermd.

Doel en waarde van onze monumentale gebouwen

De rooms-katholieke gemeente in Suriname, oftewel het R.K. Bisdom Paramaribo, is eigenaar van diverse gebouwen in Paramaribo en districten, die thans op de lijst van monumentale panden zijn beland. Deze panden heeft de kerk in de afgelopen drie eeuwen verworven dankzij de noeste arbeid, spaarzaamheid en opofferingsgezindheid van onze voorgangers. Sinds de rooms-katholieke kerk zich in ons land heeft gevestigd heeft de gemeente zich ervoor beijverd dat zij beschikte over gebouwen die nodig waren voor het missiewerk. Vele gebouwen die wij nu nog bezitten getuigen daarvan. Wij zijn onze voorgangers uiterst dankbaar voor het immateriële erfgoed dat zij ons hebben nagelaten en dat wij, overeenkomstig de evangelische opdracht, zullen blijven voortzetten. We zijn hen natuurlijk ook dankbaar voor het materiële erfgoed van onze voorgangers, waarvan wij tot op heden zoveel als mogelijk gebruik van willen maken.

Wij zijn ons daarbij echter terdege van bewust dat dit materieel erfgoed – waaronder vooral de gebouwen – door onze voorgangers is verworven en/of opgezet niet op de eerste plaats om zg. bouwkundige monumentale kunstwerken te bezitten, maar puur vanwege de praktische doelen van de missie: er waren kerken nodig voor het werk van verkondiging en de viering van de sacramenten, er waren kloosters en pastorieën nodig voor de huisvesting van de geestelijken en religieuzen, en er waren gebouwen nodig voor het bieden van onderwijs, gezondheidszorg, jeugdzorg, bejaardenzorg, en zoveel andere evangelische werken die de hoofdtaak van de kerk vormen. Veel van deze gebouwen zijn in de loop der jaren door de Staat aangemerkt als monumenten: een besluit dat het prerogatief is van de Staat dankzij de wetgeving, maar die wel ten gevolge heeft dat er eenzijdig een enorme druk wordt gelegd op de eigenaren van de gebouwen, nog zonder dat er tijdens de wetgever ooit enige tegemoetkoming wordt geboden in het onderhouden en in stand houden van deze monumenten.

Het bisdom heeft zich desondanks toch ervoor ingezet om de monumentale gebouwen die het in zijn bezit heeft zo goed mogelijk te onderhouden. Wij hoeven slechts te verwijzen naar onze panden aan de Henck-Arronstraat nummers 10, 12, 14, 16, 18, 21, 70, en natuurlijk het meest herkenbare, de kathedraal. Zeer recentelijk hebben wij nog het gebouw aan de Henck-Arronstraat 70 volledig kunnen renoveren en thans zijn wij ook gestart met de renovatie van een van de monumentale panden te Mary’s Hope, Coronie.

Behoud van monumenten moet ook moreel verantwoord zijn

Uit het voorgaande mag duidelijk zijn dat het bisdom nimmer onverschillig heeft gestaan ten opzichte van het behoud van de monumentale panden, maar steeds met man en macht ervoor heeft gezorgd dat deze panden in stand gehouden worden. Echter: met het poortgebouw hebben wij nu wel een grens bereikt waarvoor wij helaas met onze rug tegen de muur staan. Afgezien van het feit dat, zoals aan het begin van dit verhaal is aangehaald, de monumentale status van dit pand door het bisdom betwist wordt, wordt het bisdom in het geval van het poortgebouw ook geconfronteerd met zowel een zwaar financieel als moreel dilemma.

Als u de monumentenlijst van de SGES raadpleegt zult u zien dat de functie van het gebouw aan de Henck-Arronstraat 18, hoek Wulfinghstraat, wordt omschreven als “Archief DSB.” Dit was ten tijde van de samenstelling van de lijst inderdaad waar: zowel het hoekgebouw als het poortgebouw erachter hebben jarenlang geen andere functie gehad dan als opslagruimte voor archiefstukken van De Surinaamsche Bank. In 2009 kon het bisdom het hoekgebouw geheel renoveren. Het poortgebouw is toen reeds, vanwege de niet toereikende financiële middelen, niet meegenomen in de renovatie. Integendeel: sedert 2010 is er tijdens het bisdom meerdere keren het verzoek gedaan om te mogen overgaan tot slopen van het poortgebouw. Deze verzoeken werden steeds afgewezen.

Te vergeefse pogingen tot financiering van de renovatie

Er zijn daarentegen ook steeds pogingen ondernomen om de financiële middelen te zoeken om het gebouw toch te renoveren, aangezien er voor afbraak geen toestemming werd verleend. Er is geen enkel project in de geschiedenis van de kerk waarvoor zoveel moeite is gedaan om fondsen te vergaren dan voor de renovatie van het poortgebouw. Helaas is het in de afgelopen 14 jaren nimmer gelukt dit rond te krijgen, afgezien van enkele kleine toezeggingen, zoals van het Prins Bernhard Cultuurfonds, die op hun beurt weer gekoppeld waren aan strenge voorwaarden van garanties van volledige financiering. Er bestaat geen twijfel over het feit dat de weigering van donoren c.q. financierders om middelen ter beschikking te stellen voor het poortgebouw vooral kwam vanwege het gebrek aan enig sociaal-maatschappelijk of economisch belang van het gebouw na renovatie. In de memorie van toelichting op de monumentenwet van 2002, wordt over artikel 12 aangegeven dat “monumenten naast een cultuur-historische waarde, ook een economische waarde vertegenwoordigen” en dat tegen die achtergrond “met de opbrengsten uit de verhuur van monumentale gebouwen, het onderhoud kan worden gegarandeerd.” Als eigenaar van diverse monumentale panden heeft het bisdom voldoende kennis en ervaring met de kostenlast die het onderhoud van dergelijke panden met zich meebrengt en hoe cruciaal het financieel rendement van zo’n gebouw is om te voorzien in dat onderhoud. Een gezond financieel rendement bij een eventuele commerciële exploitatie van het poortgebouw ligt er helaas niet in, vooral vanwege de zeer onstrategische ligging van het gebouw die het onaantrekkelijk maakt voor verhuur.

Een laatste poging werd eerder dit jaar wederom ondernomen om op zoek te gaan naar financiering. Een begroting die dit jaar werd uitgebracht voor de totale renovatie van het gebouw kwam neer op US\$500,000.00, waarbovenop het bisdom ook nog een bedrag van US\$50,000.00 aan de Staat betalen wegens de verplichte BTW! Daarnaast komen ook de kosten van begeleiding door een architect, aangezien het om uitermate omvangrijk project gaat. Met deze additionele kosten en uit onze eerdere ervaringen met renovaties weten wij dat we rekening moeten houden met een uiteindelijke financiële kostenpost van meer dan zes ton US-dollars, een uitgave die gelijk is aan bijna 80% van de totale exploitatiebegroting van het bisdom voor het jaar 2024! Met goede moed zijn wij echter toch het proces gestart om op zoek te gaan naar financieringsbronnen, waarbij het bisdom ervan uit ging dat het volledige bedrag niet zonder leningen vergaard zou kunnen worden. Helaas is het ook deze keer niet gelukt om het benodigde bedrag bij elkaar te krijgen. Vanwege de ongunstige vooruitzichten van financieel rendement van het poortgebouw is de optie van een lening ook uitgesloten, omdat anders de last van de aflossing het bisdom jarenlang onder een enorme financiële druk zou plaatsen.

Wordt vervolgd op pagina 3

KWESTIE POORTGEBOUW RK BISDOM

Vervolg van de brief aan de minister over kwestie Poortgebouw RK Bisdom.

Het voortschrijdend verval van het gebouw met daarbij het toenemend gevaar van het losraken en neerkomen van delen van het gebouw, of zelfs volledige instorting, heeft het bisdom ertoe gedwongen om over te gaan tot afbraak van het pand. De directe verantwoordelijkheid die het bisdom draagt voor de veiligheid van talloze personen die zich dagelijks langs of onder het gebouw begeven, waaronder honderden schoolkinderen, personeel en bezoekers van het ministerie van Sociale Zaken, en nog vele anderen, heeft voor het bisdom in dit geval veel zwaarder gewogen dan het naleven van een monumentenwet, die, zoals eerder aangegeven, een enorme onredelijke last legt op de eigenaren van zulke panden.

Het bisdom heeft vanuit haar morele plicht geprobeerd om personen te beschermen tegen neervallende delen van het gebouw door het te omringen met bouwsteigers, waardoor personen ervan weerhouden werden om zich in de gevarenzone van het gebouw te begeven. Deze maatregel is eerder dit jaar genomen, in de hoop dat er financiering gevonden zou worden voor de renovatie en wij zijn hierbij het bouwbedrijf Kiesel NV zeer dankbaar dat zij de steigers hebben aangelegd en die ook maandenlang daar hebben gelaten. We zijn zelfs zo ver gegaan om de eerste voorbereidingen voor renovatie te treffen, door de nodige vergunningsverzoeken hiervoor in te dienen. Intussen werden alle mogelijke opties voor financiering bekeken, waarbij het bisdom zelfs uit eigen spaargelden zou bijdragen. Jammergenoeg is, zoals eerder gezegd, ook deze keer het financieringstraject mislukt en moest noodgedwongen het besluit tot afbraak worden genomen, vooral met het oog op de veiligheid van personen en goederen. Deze vakantieperiode achtten wij daartoe uitermate geschikt vanwege de afwezigheid van de enorme dagelijkse stoet aan schoolkinderen.

Gewetensvraagstuk
Hoewel het bisdom jarenlang naarstig heeft gezocht naar financiering voor de renovatie – zelfs uit de eigen schaarse middelen – leefde er tegelijkertijd ook een ernstig gewetensconflict over de morele juistheid van zo’n uitgave. Deze komt erop neer dat er voor het bisdom als kerk andere, veel belangrijkere noden zijn in de kerkgemeenschap en de totale samenleving waaraan in feite prioriteit zou moeten worden gegeven boven het renoveren van een gebouw. De pastorale en diaconale verplichtingen van het bisdom zijn de primaire doelen van de financiële middelen die ter beschikking zijn of die kunnen worden verkregen. Financiering van renovatie is pas dan geoorloofd indien de renovatie zal zorgen voor meer financiën ten behoeve van de pastoraal en de diaconie.

In het geval van het poortgebouw, met zeer onwaarschijnlijke vooruitzichten van het terugverdienen van deze enorme investering, rijst de pijnlijke vraag: moeten wij zoveel geld uitgeven aan een betekenisloos gebouw terwijl de core business van de kerk schreeuwt om hulp? Deze vraag blijft overeind ook al zouden alle benodigde gelden voor de renovatie worden gedoneerd. De overige monumentale panden waarin het bisdom wel heeft geïnvesteerd hebben allen hun kerkelijke, praktische of economische waarde voor het bisdom bewezen. Dit kan niet gezegd worden van het poortgebouw en derhalve achten wij het moreel onverantwoord om de investering te plegen.

Heer Minister, wij zijn ons ervan bewust dat een beslissing in deze kwestie geen gemakkelijke is, maar hebben wel het vertrouwen dat wij in gezamenlijk overleg kunnen komen tot een verantwoord besluit. Wij nemen hierbij de vrijheid om via u bij de regering erop aan te dringen dat de middelen worden vrijgemaakt voor de volledige financiering van de renovatie van het poortgebouw, mocht het uiteindelijk volstrekt onmogelijk zijn om een vergunning tot slopen te verstrekken. De tekeningen, het bestek en de daarbij behorende offerte van de aannemer willen wij u derhalve zo spoedig mogelijk toesturen.

Als kerkgenootschap zijn wij als geen ander bekend met wetgeving en de naleving daarvan. De rooms-katholieke kerk is voor wat betreft het bestuur en de ordening binnen de kerk onderworpen aan het kerkelijk recht, welke is vervat in de Codex Iuris Canonici, oftewel het Wetboek van Canoniek Recht. Dit wetboek eindigt, na een reeks van 1751 wetsartikelen met de stelling: “het zieleheil moet in de Kerk steeds de hoogste wet zijn.” Naar analogie hiervan zouden wij v.w.b. de civiele wetgeving van ons land willen zeggen: het algemeen belang en de bescherming van de burger van dit land moet steeds de hoogste wet zijn.

Met de meeste hoogachting,

+Karel Choennie
Bisschop van Paramaribo

De Hobbelstoel!

Vanaf oktober brengen wij een nieuw programma op de zondagavond, waarin we wekelijks een gast nodigen om plaats te nemen in de Hobbelstoel van de Frater Lambertus bibliotheek voor een interview.

Onze gast neemt de luisteraar ruim een halfuur mee in zijn/haar verhaal over een boek dat diepe indruk maakte, een inspiratiebron vormde en last but not least: de liefde voor "lezen" bracht.

Het programma is een vrijwillig initiatief van de Frater Lambertus Bibliotheek van het R.K. Bisdom Paramaribo, die leesbevordering en het vredig karakter van de bibliotheek voor een breder publiek (zowel jong, als oud) onder de aandacht wil brengen.

Zo is er naast De Hobbelstoel, ook het dagelijks kinderprogramma Brumki foe tamara uitgezonden rond 7 AM met herhaling in de avond.

Geniet elke zondagavond om 7 PM van een goed gesprek en stem af op Radio Immanuël livestream of op 95.9 Fm.

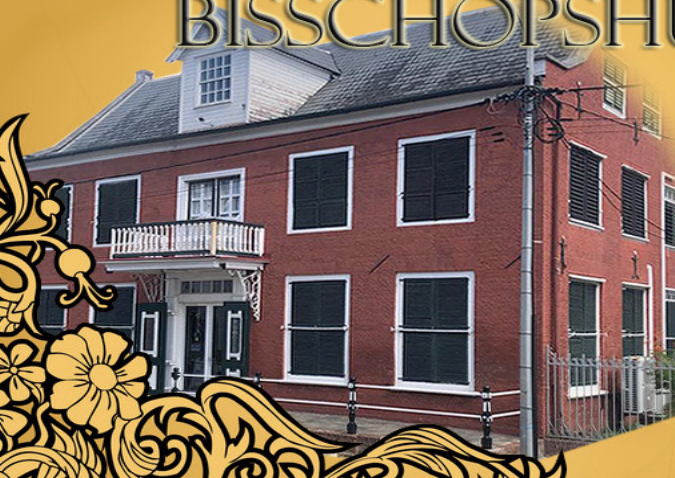
Het laatste kwartaal mede mogelijk gemaakt door: M&M Allround Service en Verzekeringsagent Enno Misidjang. Voor 2025 zijn we op zoek naar sponsors die een gezond leesklimaat eveneens een warm hart toedragen en zich geroepen voelen hun steentje bij te dragen. Voor info belt u gerust met Radio Immanuël, tel. 47.20.20 (whatsapp:

8818030) en/of mail naar: bibliotheek@bisdomparamaribo.org.

Veel luisterplezier wensen u:

Jenny Sopawiro en Monique Masé
Frater Lambertus Bibliotheek

Kerkelijk Museum
BISSCHOPSHUIS

Open:
dinsdag t/m
vrijdag van
9-12 uur.
Op zondag
volgens
afspraak
(tel.: 473306
of 866 4623)

Op De Verkooptafe Van De Frater Lambertus Bibliotheek

Aanbod van tweedehanse boeken die te koop zijn in de Frater Lambertus Bibliotheek. De prijs van het boek staat onder de samenvatting.

Adres: Mgr. Wulfingstraat 2

Openingstijden:

Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag: 08.00 – 18.00 uur

Vrijdag: 10.00-18.00 uur

Voor info: Jenny Sopawiro, tel. 426092 tst 251

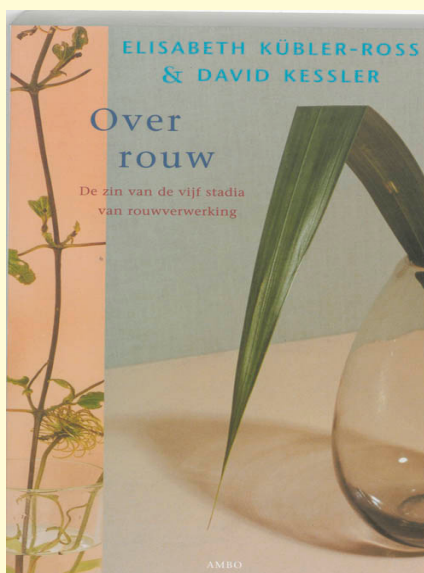
Email: bibliotheek@bisdomparamaribo.org

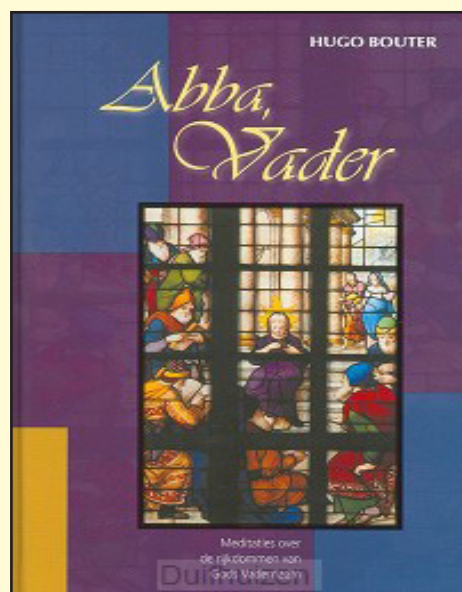
Elisabeth Kubler-Ross en David Kessler Over rouw

In dit boek gaan de schrijvers dieper in op de vijf stadia van rouwverwerking: ontkenning en isolatie, woede, marchanderen, depressie en aanvaarding. De auteurs schrijven onder andere over verdriet, dromen, genezing, kinderen en laten zien hoe het rouwproces het rouwen niet alleen zin, maar ook een helende kracht kan verlenen.

Amsterdam: Ambo, 2006; 265 blz.

Dit boek kost: Srd 100,=

Hugo Bouter Abba, Vader

De schrijver wil met dit boek een bijdrage leveren aan onze geestelijke groei door zeven aspecten van Gods vaderschap in de evangeliën en daarna negen aspecten daarvan in de Brieven aan de orde te stellen. Zo worden de rijkdommen van Gods vadersnaam belicht.

Gouda: Boeken om de Bijbel, 2005; 92 blz.

Dit boek kost: Srd 5,=

Behalve bovengenoemde boeken zijn er andere leuke en interessante boeken op de verkooptafel tegen de zeer aantrekkelijke prijzen van Srd 5, 10 en 20.

U bent van harte welkom om te komen kijken en kopen en te genieten van de vredige sfeer in de Frater Lambertus bibliotheek.

HAPPY ANNIVERSARY
ON YOUR
PRIESTLY ORDINATION

Op 14 september herdacht pater Fransiskus Mistrianto CM dat hij 12 jaren geleden tot priester gewijd werd.
Wij feliciteren pater Fransiskus en vragen onze lieve Heer om hem te blijven begeleiden in zijn roeping en in zijn leven.

Stg. RK Begraafplaats
Schiebaanweg 35 | Paramaribo | Suriname

+597-472185 +597-472154
+597-8407779 +597-8598523
info.rkbegraafplaats@gmail.com
Stg RK Begraafplaats Suriname

Eucharistieviering RKB

Thema:
'De Hoop stelt niet teleur'
Romeinen 5,5

Datum : maandag 23 september 2024
Tijd : 10.00 - 12.00 uur a.m.
Locatie: de Kathedrale Basiliek Petrus en Paulus

Organisatie:
Het Pastoraal Centrum in samenwerking met het RKB,
Sint Margaretha-, Petrus Donders- en de F.G.R. Slootesschool
Dresscode:
Vanuit de voorschriften van de Kathedrale Basiliek

**Wilt u graag Omhoog
blijven ontvangen?
Help ons en doneer!**

Uw bijdrage kunt u storten op
rekening nr. 10.35.169

bij De Surinaamse Bank t.n.v.
R.K. Bisdom
met vermelding:
DONATIE OMHOOG

Onze hartelijke dank aan degene
die reeds bijdragen.
Elke bijdrage is van harte welkom!

Commentaar op de Lezingen van de 24e Zondag door het Jaar (Jaar B)

Achtergrond van de eerste lezing (Jesaja 50, 5-9a)

Zoals we de vorige week reeds zagen, is het bijbelboek van Jesaja een verzameling van profetieën en profetische gedichten uit verschillende maatschappelijke omstandigheden van het Israël van de 7e eeuw v.Chr. Andere profetische teksten werden vanaf hoofdstuk 40 aan de oorspronkelijke collectie van de profeet Jesaja toegevoegd. In deze rijke collectie komen ook hele bijzondere profetieën voor, die bijbelkundigen de “liederen van de lijdende Knecht van Jahweh” hebben genoemd. Het gaat om enkele teksten in dichterlijke vorm, die spreken over een komende figuur die vrijwillig zich niet verzet of wegvucht van wreed lijden en geseling, en van een smaadvolle dood. Deze figuur is uiterst bijzonder, het is een Knecht in Gods hand, want door het lijden, de vernedering, het brute geweld en de wrede dood die over deze Knecht komen, en die hij vrijwillig draagt, komt er verlossing, vergeving en eeuwig leven voor de mensheid. De Kerk heeft in deze belangrijke profetieën altijd een aankondiging gezien van Jezus’ verlossend lijden en Zijn kruisoffer.

Eerste lezing: Jesaja 50: 5-9a

God de Heer heeft tot mij gesproken en ik heb mij niet verzet, ik ben niet teruggedeinsd. Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen, mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten en mijn gezicht heb ik niet afgewend van wie mij smaadden en mij bespuwden. God de Heer zal mij helpen: daarom zal ik niet beschaamd staan. Hij die mij vrij zal spreken is nabij. Wie is mijn tegenstander? Laten we samen voor de rechter treden! Wie is mijn tegenpartij? Laat hij tegenover mij komen staan! God de Heer zal mij helpen: wie zal mij schuldig verklaren?

Tussenzang: Psalm 116

Refrein: IK MAG WEER LEVEN ONDER GODS OOG, IN HET LAND VAN DE LEVENDEN.

1. De Heer heb ik lief, want Hij luistert, Hij hoort mijn smekende stem: Hij heeft mij aandacht geschonken telkens als ik tot Hem riep.
2. De dood hield mij al in zijn strikken, Het net van het schimmenrijk viel op mij neer, ik ging onder zorgen gebukt Toen riep ik de Naam van de Heer aan: Ach, red mij, Heer, van de dood.
3. De Heer is goed en rechtvaardig, barmhartig is onze God. Eenvoudigen biedt Hij bescherming; Hij heeft mij gered uit de nood.

Achtergrond van de tweede lezing (Jakobus 2: 14-18)

Jakobus denkt in zijn brief heel indringend na over wat geloof authentiek maakt. Hij is er zich zeer van bewust dat er helaas vele gelovige mensen zijn, die in hun dagelijks bestaan niet echt leven naar de diepe waarden en normen van het Christelijk geloof. Deze mensen leven in feite een dood geloof, zegt Jakobus, omdat God niet kijkt naar uiterlijke zaken maar naar het hart. God ziet of wij echt oprecht en rechtschapen proberen te leven. Hij weet of wij werkelijk barmhartig zijn of dat we gericht zijn op geld, macht of eigen belang. Jakobus roept zijn lezers op om oprecht te proberen de

Petrus antwoordde: "Gij zijt de Messias"

concrete armen om hen heen met respect te behandelen en zich in te zetten voor datgene wat overeenkomt met de visie en de idealen van het evangelie, daar waar wij dat kunnen. Dan wordt ons geloof authentiek en zullen wij God, die liefde is, nabij weten en delen in Zijn eeuwig leven.

Tweede lezing: Jakobus 2: 14-18

Broeders en zusters, wat baat het een mens te beweren dat hij geloof heeft als hij geen daden kan laten zien? Kan zo'n geloof hem soms redden? Stel dat een broeder of zuster geen kleren heeft en niets om te eten en iemand van u zou zeggen: "Geluk ermee! Hou u warm en eet maar goed" en hij zou niets doen om in hun stoffelijke nood te voorzien – wat heeft dat voor zin? Zo is ook het geloof, op zichzelf genomen, zonder zich in daden te uiten, dood. Misschien zal iemand zeggen: "Gij hebt de daad en ik heb het geloof." Dan antwoord ik: "Bewijs me eerst dat ge geloof hebt als ge geen daden kunt tonen; dan zal ik u uit mijn daden mijn geloof bewijzen."

Achtergrond van de evangelielezing: (Marcus 8: 27-35)

Marcus is in hoofdstuk 8 gekomen op het midden van zijn evangelie dat 16 hoofdstukken kent. Hij opende zijn evangelie met de krachtige zin: "Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God". Maar in de eerste acht hoofdstukken had nog niemand Jezus de Messias, of Zoon van God genoemd. De demonen en boze geesten deden dat wel, die kenden de goddelijke identiteit van Jezus en Zijn missie om het rijk van duisternis en kwaad te overwinnen. Maar Jezus staat de demonen niet toe te spreken. Pas op dit punt vraagt Jezus uitdrukkelijk aan de leerlingen hoe ze Hem zien, wat ze van Hem verwachten, hoe ze Zijn zending in hun midden zien. We zien dat wanneer Jezus begint te spreken over lijden, dit verbijstering oproept bij de apostelen.

Jezus geeft Petrus dan scherp aan dat zij zich op dit punt niet laten leiden door wat God de Vader wil, maar dat zij zich laten leiden door de verwachtingen van mensen. De apostelen hebben nog veel te leren over wie Jezus is en waartoe Hij in wereld gekomen is.

Evangelie: Marcus 8: 27-35

In die tijd trok Jezus met Zijn leerlingen naar de dorpen rond Caesarea van Filippus. Onderweg stelde Hij aan zijn leerlingen de vraag. "Wie zeggen de mensen dat Ik ben?" Zij antwoordden Hem: "Johannes de Doper; anderen zeggen Elia en weer anderen zeggen dat Gij een van de profeten zijt." Daarop stelde Hij hun de vraag: "Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben?" Petrus antwoordde: "Gij zijt de Messias." Maar Hij verbood hun nadrukkelijk iemand hierover te spreken. Daarop begon Hij hun te leren dat de Mensenzoon veel zou moeten lijden en door de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen moest worden, maar dat Hij, na ter dood te zijn gebracht drie dagen later zou verrijzen. Hij sprak deze woorden zonder terughoudendheid. Toen nam Petrus Jezus terzijde en begon Hem ernstig daarover te onderhouden. Maar zich omkerend keek Hij naar zijn leerlingen en voegde Petrus op strenge toon toe: "Ga weg, satan, terug! want gij laat u leiden door menselijke overwegingen en niet door wat God wil." Nadat Hij behalve zijn leerlingen ook het volk bij zich had laten komen, sprak Hij tot hen: "Wie mijn volgeling wil zijn moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen. Want wie zijn leven wil redden zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest omwille van Mij en het Evangelie zal het redden."

Overweging:

Ik zou aan de hand van de lezingen van deze zondag met u willen nadenken over de moeilijke realiteit van lijden. Ik bied u hier een bewerking van de overweging die ik drie jaar geleden geschreven heb. Dat was kort na de diagnose van prostaatkanker in mijn lijf.

Lijden kent vele vormen zoals ziekte en pijn, werkloosheid en zorgen, lichamelijke en mentale achteruitgang, oorlogen en familieruzies, natuurrampen en de dood. Lijden in al zijn vormen is altijd een moeilijke realiteit geweest voor alle mensen van alle tijden. Lijden plaatst ons voor moeilijke vragen, ontnemt ons een vanzelfsprekendheid en rust, en brengt ons in eerste instantie in een onbekend bedreigend landschap waar we onze weg nog in zullen moeten vinden.

Ik heb jaren geleden een wat oudere hele wijze, vrouwelijke arts ontmoet die een grote indruk op me heeft gemaakt. Ze was toen al 82 jaar. Ze had jaren les gegeven aan de medische faculteit, was daarin een echte denker en leraar van studenten geweest, maar had als arts ook vele situaties beleefd van het lijden van patiënten met wie het niet goed ging. Ze had geregeld patiënten uit haar handen zien wegglijpen, had geregeld aan familieleden een hele moeilijke boodschap moeten brengen, en had stil leed gezien in de poli of op de zaal van het ziekenhuis.

Wordt vervolgd op pagina 5

Commentaar op de Lezingen van de 24e Zondag door het Jaar (Jaar B)

Ze was door het leven gerijpt, maar had in haar leven met haar filosofisch en nadenkend hart ook steeds gezocht naar haar God. Ze had de verbanden gezocht tussen wat ze meemaakte en wat ze in haar geloof kende. Ze had me bij die ontmoeting het volgende gezegd: “Pater Kross, u bent een jonge priester en ik een oude arts. Wat ons samenbindt is onze liefde voor mensen, maar nog meer: onze liefde voor God en onze liefde voor ons katholiek geloof. Ik wil u iets meegeven waarvan ik de waarheid steeds dieper ben gaan inzien door mijn contact met vele lijdende mensen en met de broosheid van het leven zoals ik dat als behandelend specialiste steeds weer van heel nabij heb meegemaakt. Onthoud u dit en het zal uw geloof en uw inzichten in het leven verdiepen: “Vreugde doet bloeien, lijden doet groeien”.

Drie jaar geleden veranderde voor mij het vanzelfsprekende van mijn robuuste gezondheid zoals ik die altijd gekend had. Er kwamen voor mij nieuwe ervaringen van ziekenhuisbezoeken, bloedafname, scans en chemo via infuus. Ervaringen die de realiteit van lijden nu veel dichterbij brachten voor mij. Ook de mogelijkheid dat de behandeling niet goed aan zouden kunnen slaan en er zich ergere vormen van lijden zouden kunnen aandienen voor mij.

Ik heb er toen -en nu nog steeds- bewust voor gekozen niet tegenover God te gaan staan, met vragen als “Waarom ik? Ik heb toch zoveel goeds gedaan? Is dit wel eerlijk” Nee, ik blijf me ervan bewust dat waar ik van nabij zovelen heb bijgestaan die door lijden gingen, ik niet kan en niet mag verwachten dat ik de grote uitzondering moet zijn. Ik ervaar dat het de liefde is die ons als mensen, juist ook in lijden, met elkaar verbindt en dat geeft een echte kracht. In lijden leer je nog dieper beminnen. Echter dit gebeurt niet vanzelf, het is alleen gegeven wanneer je je in vrijheid met geloof openstelt voor die moeilijke realiteit van het lijden.

In dit bestaan zoals het is, kun je het lijden niet ten koste van alles vermijden of ontkomen. “Vreugde doet bloeien, lijden doet groeien”, leerde die wijze arts mij. In lijden wordt je gebracht tot een dieper inzicht in wat het leven werkelijk betekent en wat verbondenheid en liefde kunnen betekenen. In lijden wordt in een diepe zin het minder belangrijke of het oppervlakkige, gescheiden van dat wat er werkelijk toe doet. In lijden kan daardoor de solidariteit groeien met anderen die het moeilijk hebben en de echte commitment voor hen van wie je houdt.

In het evangelie van deze zondag gaat het over de vraag naar de echte identiteit van Jezus. Wie is Jezus? Wat betekent Hij voor ons? Wat is eigenlijk Zijn missie, Zijn levensdoel? Is Hij een voorbijgaand historische persoon of is Hij eeuwig? Is Hij op enige wijze aanwezig, kan Hij ons kracht en houvast geven?

Mensen hebben in de loop der tijden heel verschillend gereageerd op Jezus en heel uiteenlopende beelden gehad over die identiteit van Jezus. Ik las bijvoorbeeld de woorden van een denker die een variatie maakte op een bekend spreekwoord, namelijk “Zeg me welk beeld je van Jezus hebt, of hoe

De Mensenzoon zal veel moeten lijden en ter dood worden gebracht, maar op de derde dag zal Hij verrijzen.

je over Jezus denkt, en ik zal je zeggen wie jij bent”. Daarmee wilde deze denker aangeven dat afhankelijk van hoe we zelf in het leven staan, van wat ons bezig houdt, en waar onze diepe prioriteiten en belangstelling liggen, we al dan niet bepaalde accenten zullen leggen bij hoe we naar Jezus kijken en wat wij eventueel van Hem verwachten.

Toen Jezus Zijn apostelen vroeg wat de mensen van Hem vonden, hoe ze dachten over wie Hij is en wat Hij voor hen en voor de samenleving en de wereld betekende, bleek uit hun antwoord al hoe verschillend het beeld was dat verschillende mensen van Jezus hadden. Sommigen zagen Hem als een van de grote profeten van het verleden, zoals Elia of Jeremia of Johannes de Doper. Die profeten waren bekend om hun krachtige optreden, hun oproep tot een integere levenswandel en tot vertrouwen op God. Die grote profeten hadden geen blad voor de mond genomen en hadden ook de koningen van Israël en de vooraanstaanden van het land durven wijzen op zaken die niet juist waren en die ingingen tegen de waarden en normen van het verbond met God, waarop de samenleving van Israël gebaseerd behoorde te zijn.

Wanneer Jezus vervolgens de apostelen vraagt hoe zij zelf naar Hem kijken en wat ze van Hem vinden, dan zegt Petrus: “Gij zijt de Messias”. Dit is op zich natuurlijk al een teken dat de apostelen onder elkaar vaak over de identiteit van Jezus gesproken zullen hebben. Toch zullen we altijd nog veel moeten doorvragen wanneer mensen van Jezus, of eventueel van iemand anders, zeggen dat ze Hem beschouwen als de Messias. Want de vraag is dan gelijk: hoe stel jij je voor wat de Messias zal moeten doen? Wat zijn jouw verwachtingen ten aanzien van de Messias? Wat verwacht jij eigenlijk concreet van Hem?

Het kan heel goed zijn dat je eigenlijk van de Messias verwacht dat die al je problemen voor je moet oplossen en dat Hij daarbij niet echt diepe veranderingen, verbeteringen of

commitment van jou zal vragen. Het kan zijn dat dit in feite jouw diepste verwachting is ten aanzien van Jezus. Misschien heb je er nog niet eerder echt zo over nagedacht, maar het zou kunnen zijn dat wanneer je dat wel doet, je in feite ongeveer hierbij uitkomt.

Jezus echter legt uit dat Zijn identiteit onlosmakelijk verbonden is met lijden. Hij verwijst naar teksten uit de profeet Jesaja, waarvan we een klein stukje in de eerste lezing hoorden, waarin gesproken wordt over lijden, over vernedering en striemen die voor het volk echter verlossing en redding zullen betekenen. Profetieën die spreken over vrijwillig lijden van deze bijzondere persoon, waardoor er een tijd zal komen van vrede en voltooiing. Jezus verwijst zelfs naar die tekst van Jesaja waarin wordt gezegd dat zoals een schaap naar de slachtbank wordt geleid, de Messias vrijwillig een gruwelijk lijden en smaadvolle dood zal ingaan, maar met als doel om zo verlossing te brengen voor de wereld. Het gaat dus om een lijden dat vervuld is van zo'n grote liefde, dat in dit lijden slechts de gedachte aan het goede, aan de mooie toekomst en de verlossing van anderen centraal staat. En dat is de hoogste vorm van liefde.

Wanneer Jezus echter begint te spreken over de weg van Zijn komende vrijwillig aanvaarde lijden, dan wekt dat bij de leerlingen verbijstering op. Zij hadden daar in de verste verte niet aan gedacht. Bij Jezus zagen zij een triomfantelijke toekomst voor zich: een Messias die gelovigen zou oproepen tot het herstel van het oude koninkrijk van koning David. Deze Messias zou onoverwinnelijk blijken te zijn en alles wat onder Zijn leiding zou worden gedaan zou slagen omdat op Hem de kracht, de wijsheid en de zegen van God zelf rustten. Het volk zou onder Jezus' leiderschap de gehate Romeinen het land uitjagen en zij, Zijn apostelen, zouden een onderdeel van die triomfantelijke toekomst mogen zijn. Lijden kwam daarom in hun verwachtingen van Jezus absoluut niet voor.

Jezus brengt echter de apostelen, en Hij brengt elk van ons, naar de realiteit van het lijden, maar verbindt dat met het geheim van een liefde die zich blijft richten op de ander, een liefde die welzijn zoekt maar dan wel in verbinding met anderen. Het is de liefde van de graankorrel die in de aarde valt en sterft, en zo nieuw leven voortbrengt. Het is de liefde van de rank aan de wijnstok die gesnoeid wordt, maar die te midden van het lijden van dat snoeien, erop blijft vertrouwen dat dit snoeien gebeurt opdat de rank nog meer vruchtbaar zal zijn.

Blijven wij daarom Christus voor ogen houden. Blijven wij door momenten van gebed en liturgie dicht bij Hem. Hij zal ons dan een weg wijzen door dat bedreigende landschap van lijden. Hij zal ons diepere inzichten schenken in het leven, in het liefdevol verbonden zijn met anderen, in de zin van een inzet voor een rechtvaardige samenleving, voor de waardigheid van de armen en voor het behoud van de schepping waarin wij mogen leven. Blijven wij gericht op Jezus en Hij zal ons momenten geven van kracht en vruchtbaarheid, ook in lijden. En Gods Zoon zal steeds weer tot ons zeggen: “Zie, Ik ben met je, alle dagen, tot aan de voleinding”. Amen.

De Geloofwijzer

Maandag 16 september

Dagtekst
Lc 24,32: Ze zeiden tegen elkaar: ‘Was het niet hartverwarmend zoals Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons opende?’

Overweging
Jezus’ aanwezigheid verdicht zich in de eucharistie, omdat Hij daar de Christus van onze gemeenschap wordt. Hij is dan niet alleen de Christus in onszelf, maar de Christus in ons midden. Het is net als met de leerlingen van Emmaus. Toen ze Jezus herkend hadden bij het breken van het brood, vonden ze elkaar terug en zochten ze samen in Jeruzalem hun vrienden weer op. Zo zullen ook wij elkaar opnieuw vinden wanneer we Jezus’ lichaam en bloed ontvangen. Christus leeft in ons en maakt ons tot een gemeenschap die samen getuigenis aflegt van zijn aanwezigheid in deze wereld.

Gebed
Goede God, al wat ik ben, al wat ik heb – U bent het die het mij geeft. Dankbaar bid ik U om een hart dat open staat voor U en uw Woord verstaat. Dat ik mag leven in uw schepping in navolging van uw liefste Zoon, Jezus Christus, mijn Heer, die met U en de heilige Geest leeft, nu en in eeuwigheid. Amen.

Dinsdag 17 september

Dagtekst
Apk 3,20: Ik sta voor de deur en Ik klop. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen, en we zullen met elkaar aan tafel gaan.

Overweging
Door de doop wordt deelname aan de eucharistie mogelijk. De eucharistie is het sacrament waardoor Jezus zich innig en blijvend aan ons verbindt. Het is het sacrament van de tafel, van eten en drinken, het sacrament van het dagelijks voedsel. Gedoopt word je maar een keer in je leven, de eucharistie vier je elke maand, elke week of zelfs elke dag. Jezus gaf ons de eucharistie om zijn leven en dood te gedenken. Niet een gedachtenis waardoor we alleen maar aan hem denken, maar waardoor we ons verenigen met zijn lichaam. De avond voor zijn dood nam Jezus brood en zei: ‘Dit is mijn lichaam.’ Hij nam de beker met wijn en zei: ‘Dit is mijn bloed.’ Als we het lichaam en het bloed van Christus als voedsel tot ons nemen, worden we met hem verenigd.

Gebed
Goede God, soms ben ik blind voor uw goedheid, die U op zoveel manieren toont. Ik bid U: open mijn oren en mijn hart voor uw Woord en laat mij zien dat geven en nemen een kunst is, waarin uw Zoon Jezus mij wil onderwijzen. Maak van mij mens die in waarheid leeft en ieder het hare of zijne gunt, vandaag en tot in lengte van dagen. Amen.

Woensdag 18 september

Dagtekst
2 Sam. 7,18: Toen ging koning David het heiligdom binnen; hij nam plaats voor de HEER en zei: ‘Wie ben ik, Heer GOD, en wat is mijn huis, dat U mij zover gebracht hebt?’

Overweging
De verrijzenis van Jezus bleef een verborgen gebeurtenis. Jezus is niet verrezen om indruk te maken op zijn tegenstanders, om het laatste woord te hebben of om zijn gelijk te bewijzen aan degenen die Hem gekruisigd hadden. Jezus’ verrijzenis was voor degenen die van hem hielden en hem volgden vooral een teken dat Gods liefde sterker is dan de dood. Voor de vrouwen en mannen die zich met hem verbonden hadden was het een teken dat zijn zending voltooid was. Aan degenen die met hem dienstbaar wilden zijn aan de blijde boodschap gaf Hij de opdracht om alle mensen in het nieuwe leven met hem te betrekken. De wereld sloeg er geen acht op. Alleen degenen die Hij bij name riep, met wie Hij het brood brak en die Hij vrede toewenste realiseerden zich wat er gebeurde. Hoe verborgen ook, deze gebeurtenis bevrijdde de mensheid uit de greep van de dood.

Gebed
God, de Bron en Oorsprong van liefde, leer mij net zo lief te hebben als U. Geef mij een vonkje liefde voor mensen waarvan het moeilijk houden is. Zou ik, door uw liefde, vandaag misschien zelfs van mijn vijanden kunnen houden? Help mij daarbij, Heer. Amen.

Donderdag 19 september

Dagtekst
Fil 4,11: Ik zeg dit niet omdat ik tekort kom, want ik heb geleerd in alle omstandigheden mijzelf genoeg te zijn.

Overweging
De Kerk is zowel heilig als zondig, smetteloos als besmet. De Kerk is de bruid van Christus die haar heeft gereinigd ‘om haar tot zich te voeren in haar luister, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, maar heilig en onbesmet’ (Ef. 5, 26-27). Maar de Kerk is ook een stel zondige, warrige en bange mensen, die voortdurend in verleiding worden gebracht door hun driften en hun hebzucht, en verstrikt zijn in rivaliteit en wedijver. Als we zeggen dat de Kerk een lichaam is, hebben we het niet alleen over een heilig en onbesmet lichaam, op Christus gelijkend door doop en eucharistie. We refereren ook aan het armzalige en geschonden lichaam van al die mensen die er deel van uitmaken. Beide kenmerken horen bij de Kerk, voor wie volgeling van Jezus wil zijn.

Gebed
Here God, Schepper van het heelal, help mij vandaag om, geholpen door uw wijsheid, een vredestichter te zijn. Help mij dat op zo’n manier te doen dat ik niet voor nog meer problemen zorg, maar juist voor de oplossing! Amen.

Vrijdag 20 september

Dagtekst
Sir. 18,22: Laat je niet weerhouden om een gelofte bijtijds in te lossen en wacht niet tot aan je dood om in het reine te komen.

Overweging
Ons geloof in God, die in de Zoon en in de Geest bij ons en in ons kwam wonen, kan niet zonder ons geloof in de Kerk. ‘Kerk’ is dat onwaarschijnlijke stel mensen door wie God wil laten zien dat God van de wereld houdt.

Net zoals je niet zou verwachten dat God een mensenkind zou worden in het lichaam van een jonge vrouw die tweeduizend jaar geleden in een onaanzienlijk stadje woonde in het Midden-Oosten, zo verwacht je ook niet dat God zijn werk van verlossing wil laten voortzetten door een groep mensen die verscheurd wordt door twisten, vooroordelen, gezagsconflicten en machtsspelletjes. Toch zijn het geloof in Jezus en het geloof in de Kerk twee kanten van hetzelfde geloof. Het is niet te geloven maar God wil het zo!

Gebed
Eeuwige Vader, ik dank U voor de vrijheid in dit land. Geef de bestuurders de moed zich duidelijk voor U uit te spreken. Geef iedereen die toezicht houdt op de wetten bijzondere moed en kracht. Geef iedereen die betrokken is bij rechtsspraak helder zicht op het goede, en de wijsheid om rechtvaardige beslissingen te nemen. Laat ook hun eigen leven een voorbeeld zijn en de jongere generatie tot grote dingen inspireren. Amen.

Zaterdag 21 september

Dagtekst
1 Kor. 12,12–30: Het oog kan niet tegen de hand zeggen: ‘ik heb je niet nodig’, en evenmin het hoofd tegen de voeten: ‘ik heb jullie niet nodig.

Overweging
In de verrijzenis hebben we een geestelijk lichaam. Ons natuurlijk lichaam stamde van Adam, ons geestelijk lichaam krijgen we van Christus. Christus is de tweede Adam, Hij geeft ons een nieuw lichaam dat niet aan bederf onderhevig is. Zoals Paulus zegt: ‘En net zoals wij het beeld van de aardse mens hebben gedragen, zo zullen wij ook het beeld dragen dragen van de hemelse mens’ (1 Kor 15,49). Ons geestelijk lichaam lijkt op Christus. Jezus is ons sterfelijk leven komen delen, opdat wij ook zouden delen in zijn geestelijk lichaam. ‘Vlees en bloed kunnen geen deel krijgen aan het koninkrijk van God’ (1 Kor 15,50). Jezus kwam om onze vergankelijke natuur te bekleden met onvergankelijkheid, en onze sterfelijkheid met onsterfelijkheid (zie 1 Kor 15,53). Ons geestelijk leven krijgt dus haar volle gestalte in een lichamelijke vorm.

Gebed
Barmhartige Vader, ik voel vandaag mee met iedereen die vreselijke pijn lijdt, omdat hij of zij aan de drugs is. Ik draag ze aan U op, Heer. Bevrijd hen uit de ijzeren greep van hun verslaving, net zoals U uw volk duizenden jaren geleden van slavernij bevrijdde. Toon hen uw kracht en liefde. Trek hen naar U toe, Heer, want U hebt de macht en kracht hen te bevrijden. Amen.

Vormsel data:

- 19 t/m 24 okt
Corneliskondre, Kalebaskreek, Donderskamp
- 14 nov t/m 20 nov vormsel
Ligorio/ Semoisie